

 KĀBĀTAS GRĀMATA

Osvālds Mauriņš

OTRĀ
JAUNĪBA

 K A B A T A S G R Ā M A T A

Osvalds Mauriņš

OTRĀ
JAUNĪBA

 DRUKĀTAVA

UDK 821.174-31,
Ma918

Mākslinieks Ģirts Semevics

© Osvalds Mauriņš, 2006

© Ģirts Semevics, mākslinieciskais noformējums, 2006

© SIA "Drukātava", 2006

ISBN 9984-9873-8-8

Pirmā jaunība ir traks un nemierīgs laiks, kas sākas tīņa vecumā un turpinās līdz gadiem trīsdesmit. Nekādas tīņas traģēdijas šajā laikā nenotiek, jo pirmā jaunība cilvēkam paver neierobežotas iespējas – nepatīk viena, ej pie otras, kas grozās turpat tuvumā. Daudzi jo daudzi šajā vecumā apprecas, cits aiz pirmās mīlestības, cits aiz aprēķina, cits aiz bailēm, lai nepalaistu garām izdevību. Kad pirmais noreibums pagājis, cilvēkam jau ir pāri par 30 gadiem, un sākas otrā jaunība, līdzšinējo paviršo attiecību skaidrošanas laiks. Izrādās, ka jaunības karstumā nav satikts īstais cilvēks, bet apprecētais ir dzērājs, kreiso soļu gājējs vai vienkārši cilvēks, kas novārtā atstājis savu otro pusīti. Sākas jaunu vērtību meklēšana, bet tā nav vienkārša, jo, raugi, ir jau ģimene un bērni. Un tad notiek lielākas vai mazākas dzīves problēmas un pat traģēdijas.

Žurnālista profesija ir viena no tādām, kas liek aizvien būt notikumu centrā, grozoties sabiedrībā. Tā paver iespējas satikt aizvien jaunus cilvēkus, dibināt ar viņiem kontaktus. Uz šī fona nereti tiek pārvērtētas pirmajā jaunībā pieļautās kļūdas. Šis būs stāstījums par rajona žurnālista Elvija Lubūža raibajām gaitām.

1. nodaļa

Militārā dienesta pārvaldes rajona nodaļa salīdzinājumā ar citām rajona iestādēm tāda piparbodīte vien ir. No agrākā kara komisariāta pēc pamatīgām štatu samazināšanām pāri palikusi iestādīte ar niecības piegaršu. Te darbu atradušas tikai piecas dvēseles. Atskaitot pašu priekšnieku un kurinātāju, pārējās trīs ir sievietes. Viena no viņām uz varas maiņu sieta noturējusies kopš kara komisariāta dienām un ikdienišķās sarunās nereti atceras krievu laikus, kad šī iestāde iedvesa bijību dienestā iesauktajiem jauniešiem un vēl vairāk viņu vecākiem raizēs par dēlu turpmāko likteni. Daudz bija tādu tēvu, kuri mēģināja personīgi runāt ar kara kungu un citām militārpersonām, lai viņu dēliņu neaizsūtītu uz Afganistānu, aukstajiem ziemeļiem vai karstajiem dienvidiem. Portfelī līdzī bija paņemta konjaka pudele un aploksnē krietns žūksnis rubļu. Pēc tādiem militāriem līgumiem aizvien tiek apsolīts darīt visu, kas ir vietējo činovnieku spēkos, lai izteikto vēlēšanos izpildītu. Nav zināms, vai līgumi nokļuva līdz Baltijas kara apgabala amatpersonām, kas kārtoja jauniesaucamo sadali, bet nekas konkrēts jau no vietējām amatpersonām netika apsolīts.

Jā, no kādreizējās godības nekas vairs nav palicis pāri. Mūsdienu militārā dienesta pārvalde veic iesaukumu sasniegušo jauniešu uzskaiti, ģimenes apstākļu noskaidrošanu, veselības pārbaudes un dienestam derīgo puīšu nosūtīšanu uz Rīgu līdz iesaukšanas pēdējai komisijai, kā arī izdienējušo karavīru uzskaiti.

Ikdiens šajā iestādē aizrit kā pelēkas rudens dienas bez spilgtiem uzplaisnījumiem un brītiņiem, kas atmiņā saglabātos ilgāk par trim dienām. Jāstudē jaunie likumi un rīkojumi, jāuzklausā priekšniecības telefona zvani, jāsniedz vecākiem konsultācijas, jāuzklausā sūdzības, jānodrošina iesaucamo ierašanās uz pārbaudēm un komisiju, jākārtoti daudzi papīri, kuru laika gaitā kļūst aizvien vairāk. Katra valsts sistēma savu nozīmi cenšas attaisnot ja ne citādi, tad vismaz ar aprakstīto papīru daudzumu.

Kādā jaukā saulainā dienā pārvaldē ierodas slaidis vīrietis kupliem matiem, ar celiņu uz kreisā sāna. Priekšniekam viņš stādās priekšā kā avīzes korespondents Elvijs Lubūzis.

- Pie mums redakcijā vakar notika darba lauciņu sadale, - viņš pavēsta. — Manā pārziņā nodeva jūsu iestādi. Esmu nācis iepazīties.

- Piesēdieties! — priekšnieks atbild. — No kafijas taču neatteiksities? - Viņš paceļ telefona klausuli.

- Iluta, uzvāri kafiju un pasauc meitenus uz brīdi manā kabinetā!

Pēc brītiņa durvīs ar kafijas kannu vienā rokā un cepumu šķīvi otrajā parādās daiļa būtne, kura uzreiz piesaista ciemiņa uzmanību ar spožu acu skatienu. Elvijs sievietes prot novērtēt. Seja Ilutai ieapaļa, piere augsta, deguns normāls ar nelielu ieliekumu, lūpas paplatas un pilnīgas, brūnie mati pieglauti, aizmugurē zirgastē sasieti. Bet acis lielas un starojošas kā maija diena. Tad nāk pārējās divas meitenes — melnīgsnējā ārste un galvenā informācijas glabātāja — gara, izkaltusi, brillaina ar vītuma pēdām sejā.

- Tā ir Velta, - saka priekšnieks. – Viņa, korespondenta kungs, jums sniegs visas ziņas, kas varētu interesēt avīzi.

„Žēl gan, ka tā nav Iluta,” skumīgi nodomā Elvijs.

Pēc brīža kafija krūzītēs salieta. Elvijam Iluta to noliek taisni priekšā, piebilzdama:

- Ja dzīve jums neliekas pārāk salda, varat kafijai piemest cukuru.

- Paldies. Liels paldies par īpašo apkalpošanu.

Pagaršojis kafiju, Elvijs turpina:

- Patiešām dievīga. Nezinu tikai, vai dzēriena garša atkarīga no kafijas markas vai no vārītājas prasmes.

- No prasmes noteikti, - atbild brillainā darbiniece.

- Iluta mūsu bariņā ir pati seksīgākā dāma, - teikto papildina priekšnieks.

Kamēr risinās kafijas dzeršanas rituāls, Ilutai laiks apsvērt dažas tikko radušās atziņas.

Pirmā doma - korespondents ir ļoti pievilcīgs vīrietis. Nezin, cik viņam varētu būt gadu. Droši vien mājās viņu gaida sieva un kāds bērns. Bet šie fakti taču netraucē pafirtēt ar citām. Un ja nu daža, piemēram, es viņam iepatīkos vairāk nekā sieva?

Otrā doma. Kā lai ar korespondentu iepazīstas tuvāk? Saka : pret glītas sievietes (neapšaubāmi – tāda esmu) uzmanības apliecinājumiem neviens vīrietis nevar palikt vienaldzīgs. Nu ko? Jāmēģina pievākt.

Trešā doma. Būtu jauki, ja korespondents manī iemīlētos. Derētu ar viņu reizēm aiziet uz kafejnīcu. Bet, ja mums izdotos attiecības, cik tālu tās turpinātos?

Ceturtnā doma. Derētu viņu iekarsēt tiktāl, ka korespondents būtu ar mieru šķirties no sievas un saiet

kopā ar mani. Protams, arī es šķirtos no sava neglīteņa. Būt ievērojama žurnālista sievai ir pavisam kas cits nekā nīkt pie gatera brigadiera sāniem.

Kad kafija padzerta, priekšnieks piedāvā glāzi konjaka.

- Uz iepazīšanos!

- Pie jums tiešām ir jauka atmosfēra.

Pirms aiziešanas Elvijs no brillīnās ievāc informāciju par pēdējo jauniešu iesaukumu: cik vesti uz iesaukšanas komisiju Rīgā, cik tur izbrāķēti, kur derīgie dienēs.

Atvadoties Elvijs sniedz visiem roku. Iluta ciemiņu pavada ar frāzi: „Nāciet pie mums biežāk!” Un viņa silti pasmaida kā saulīte martā. No tāda smaida vīrieša prāts sagrozās kā barometra šautra pirms vētras. Kāpēc viņš, Elvijs, nav agrāk ievērojis, ka pilsētā dzīvo tik kārdinoša būtne?

Pēc nedēļas klāt 1. septembris. Elvijs pirms iešanas uz darbu nejauši ieskatās kalendārā: šodien Ilutas. Vajadzētu pazvanīt un novēlēt laimi vārda dienā, bet gadījums bija lēmis citādāk. Pa ielu ziedoša kā puķe, vezdama bērnus uz skolu, pretī nāk tieši Iluta. Pie katras rokas pa bērnam – dēls un meita.

- Apskati nu manas atvases, - viņa atkal smaida savu velnišķīgi dievišķo smaidu.

- Sakiet, bērni, šim onkulim : labrīt! - Meita pakniksē, dēls izstiepjais taisni kā zaldāts.

- Apsveicu vārda dienā! – tas ir viss, ko šobrīd spēj pateikt Elvijs. – Žēl, ka pie rokas nav nevienas puķes.

- Tik vienkārši šī sveikšana vis nenotiks, - attopas uzrunātā. – Jums šodien jāatnāk uz pārvaldi un jāuzcienājas.

- Ai, ko es iešu! Man neērti. Man šodien norunāta svarīga intervija.

- Bet es lūdzu mazu brītiņu izbrīvēt.

- Nesolu, bet centīšos aiziet, ja jau jūs tā vēlaties.

Tā viņi šķiras. „Pašai divi bērni, bet vēl vajag vienu svešu,” nīgri domā Elvijs. „Saka jau: tas nav sevis cienīgs vīrietis, ja viņam nav mīļākās. Un tieši precētās sievietes šai misijai esot vispiemērotākās. Neprecētās aizvien atgādinot: kad mēs apprecēsimies, bet tām, kurām ir vīri, vajadzīgs nevis jauns vīrs, bet vienmuļās dzīves skaistinātājs.

2. nodaļa

Pret vakaru Elvijs ir cieši nolēmis iet uz puķu bodi un pēc tam pie Ilutas. Veikalā viņš izvēlas garu dzeltenu rozi.

Kad viņš ierodas pārvaldē, telpās valda klusums. Iluta ciemiņu aizved uz istabiņu, kura acīmredzot paredzēta jubilejām, dzimšanas un vārda dienām. Galds telpas malā jau saklāts. Uz tā cepumi, maizītes un pusizdzerta vīna pudele. Noprotams, ka šeit Ilutas atzīmētas kopā ar nelielo kolektīvu.

- Apsveicu vēlreiz vārda dienā, šoreiz ar rozi.

- Liels, liels paldies! Nevajadzēja jau tērēties.

- Man kā radošam cilvēkam taisni ir vajadzīga mūza.

- Kas tā tāda? – Iluta tēlo izbrīnu.

- Mūza ir iedvesmas dieviete.